

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

การจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาในทุกระดับถึงแม้ว่าองค์กร หน่วยงานทางการศึกษา ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ จะได้ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่โดยภาพรวมพบว่าคนไทยทุกคนยังไม่สามารถรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ และการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่เยาวชนสามารถนำความรู้ออกไปประกอบอาชีพได้นั้น ในด้านระดับอาชีวศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่เป็นแหล่งบริการวิชาการทางอาชีพแก่ชุมชนและสังคมเท่าที่ควร รวมทั้งไม่สามารถจัดการศึกษารองรับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ผลการติดตามและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา และการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวิกฤติคุณภาพการอาชีวศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ. 2550 พบว่า แม้ว่ารัฐและเอกชนจะได้มีความพยายามพัฒนาการอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาประเทศอย่างจริงจังแล้วก็ตาม แต่ยังมีปัญหา ได้แก่ การจัดการอาชีวศึกษาไม่เน้นการฝึกปฏิบัติและสมรรถนะทางวิชาชีพ และความเชื่อมโยงกับสถานประกอบการมากเท่าที่ควร ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคผู้ใช้ ขาดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ขาดการจัดหลักสูตรที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ รวมทั้งเชื่อมโยงกับการทำงาน นักเรียนไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีความสามารถสูง ทำให้ขาดแคลนกำลังคนระดับกลาง (ปวช. ปวส.) โดยเฉพาะที่มีคุณภาพค่อนข้างมากเนื่องจากภาพลักษณ์ เจตคติและค่านิยมต่อการเรียนอาชีวศึกษาไม่ดี ประกอบกับค่าตอบแทน และการยอมรับผู้เรียนอาชีวศึกษาในสังคมต่ำทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่างมุ่งเน้นเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ โดยส่วนหนึ่งมีความเชื่อว่าผู้เรียนสายอาชีพมีสติปัญญาด้อยกว่า และส่วนใหญ่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพื่อมุ่งหวังได้ปริญญาบัตรและได้ค่าตอบแทนสูงขึ้น ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ปวช. และ ปวส.) ส่วนใหญ่ไม่ออกสู่ตลาด

แรงงานมุ่งเข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรีในสาขาอื่นๆ ทำให้ขาดแคลนแรงงานระดับกลางอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการขาดแคลนครู อาจารย์ด้านวิชาชีพ อันมีสาเหตุจากนโยบายจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐ ทำให้ส่วนราชการถูกยุบเลิกอัตราจากการเกษียณอายุราชการ ส่งผลให้การศึกษาด้านวิชาชีพ นอกจากนี้ ยังไม่มีระบบการพัฒนาครู คณาจารย์อย่างต่อเนื่องทำให้ครู อาจารย์บางส่วนขาดประสบการณ์จริงในสถานประกอบการ รวมทั้งมีข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ด้านการเรียนการสอน ฝึกประสบการณ์ ผู้จบครุศาสตร์ อุตสาหกรรมบัณฑิต วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาไม่สามารถเป็นครู อาชีวศึกษาได้ เนื่องจากไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนครู อาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนความขาดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนากำลังคนโดยรวมของชาติส่งผลให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนภาพรวมของประเทศและของภาคอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันนโยบายของรัฐบาลได้ส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้เรียนสายอาชีพ อาทิ นโยบายขยายสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย นโยบายขยายสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551)

ส่วนในด้านระดับอุดมศึกษานั้น พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตที่ขาดความสามารถคิด วิเคราะห์แก้ปัญหาและทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ขาดแรงจูงใจใฝ่รู้ ขาดจิตสำนึกต่อสังคม ไม่สู้งาน รวมทั้งมีเจตคติและค่านิยมมุ่งปริญญามากกว่าความรู้เพื่อการมีงานทำ และพัฒนาองค์ความรู้ และการสร้างนวัตกรรม เช่น ภาษา คอมพิวเตอร์และความสามารถในการบริหารจัดการ ผลงานวิจัยของอาจารย์ยังอยู่ในระดับต่ำเพียง 0.10 เรื่องต่อคนต่อปี รวมทั้งการบริการวิชาการที่ยังไม่ได้ดำเนินการมากเท่าที่ควร นอกจากนี้ผู้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีอัตราการสอบตกและออกกลางคันสูง รวมทั้งขาดแคลนครู คณาจารย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะคณาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก และมีตำแหน่งศาสตราจารย์มีสัดส่วนน้อยมากและไม่เป็นไปตามเกณฑ์ คณาจารย์ไม่ค่อยทำวิจัย พัฒนาการองค์ความรู้และศักยภาพเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ทุนพัฒนาอาจารย์ ไม่มีมิติเชื่อมโยงด้านทักษะการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ 2550 ได้บัญญัติถึงสิทธิของบุคคลในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น ด้วยการจัดการศึกษาอบรม

ขององค์วิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เป็นต้น (รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ รัฐสภาไทย, 2553)

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) ได้นำแนวพระราชดำรัสองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์กำหนดแนวนโยบายในการจัดการศึกษาดังนี้

1. พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล โดยกำหนดแนวนโยบาย คือ (1) พัฒนาทุกคนให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ (2) ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อผู้เรียน (3) ปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรมคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ (4) พัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขัน

2. สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ โดยกำหนดแนวนโยบาย คือ (1) พัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของคน (2) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา และ (3) สร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้

3. พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม โดยมีแนวนโยบาย คือ (1) ส่งเสริมและสร้างสรรคทุนทางสังคมและวัฒนธรรม (2) จำกัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้างเพื่อความเป็นธรรมในสังคม (3) พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (4) จัดระบบทรัพยากรและการลงทุนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society)” คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รอบรู้เท่าทันโลก ครอบคลุมรอบคู่ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมี

คุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตครอบคลุมทุกเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย ทั้งนี้ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนที่มีคุณธรรมนำความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และสามารถจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2551 ณ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งนโยบายการศึกษาได้กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต รวม 8 ประการ โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา และสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้คือ 1) การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ 2) ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ 3) พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 4) จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี 5) ยกกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ 6) ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 7) ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน ให้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 8) เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2551)

ผลของการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา พบปัญหา คือ สถานศึกษาอาชีวศึกษาไม่เป็นแหล่งบริการวิชาการทางอาชีพแก่ชุมชนและสังคมเท่าที่ควร รวมทั้งผลผลิตของสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไม่สามารถรองรับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลปัจจุบันสมัย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้กำหนดนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดกลุ่มสถาบันการศึกษาตามศักยภาพ ปรับเงินเดือนค่าตอบแทนของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น โดยภาครัฐเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของการใช้

ทักษะอาชีพศึกษาเป็นเกณฑ์กำหนดค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในงาน ควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา

เมื่อรัฐบาลประกาศนโยบายไปแล้วถือเป็นสัญญาประชาคม ดังนั้นภายหลังจากที่รัฐบาลดำเนินงานผ่านมาแล้ว 2 ปี จึงต้องมีการศึกษาวิเคราะห์นโยบาย เพื่อเป็นการทบทวน ตรวจสอบตัวนโยบาย การนำนโยบายไปใช้ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ดังนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้า จึงพิจารณาเห็นว่าการวิเคราะห์นโยบายยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นเรื่องที่สำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยแข่งขันในสังคมโลก รวมทั้งทำให้เห็นสภาพและความต้องการจำเป็นของนโยบายที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะ เป็นแนวทางสำหรับรัฐบาลในการพัฒนานโยบายและหน่วยงานทางการศึกษาได้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ปัญหาการวิจัย

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้พิจารณาโยบายทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการตามนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สภาพ และความต้องการจำเป็นของปัญหาโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นอย่างไร
2. นโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545–2559) หรือไม่ อย่างไร
3. การนำนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไปใช้และมีผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหน
4. ปัญหาในการดำเนินงานตามนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีอะไรบ้าง
5. ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานตามนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีอะไรบ้าง

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นของปัญหานโยบาย โดยวิเคราะห์ ความสำคัญและความจำเป็นของปัญหานโยบายตลอดจนความสอดคล้องนโยบายการยกระดับ คุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในภาพรวมของแนวปฏิบัติ
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายการยกระดับคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ความสำคัญของการศึกษา

1. เป็นภาพสะท้อนการดำเนินการของนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ทั้งระบบเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการปรับปรุงนโยบายหรือกฎระเบียบที่ เกี่ยวข้องต่อไป
2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานการศึกษา สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานและ ปฏิบัติตามนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็น เลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
3. เป็นแบบอย่างของการวิเคราะห์นโยบายทั้งระบบ

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของระยะเวลา

วิเคราะห์การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2554 โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายการยก ระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 ถึง 15 มีนาคม 2554

ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของกระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะส่วนในการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเท่านั้น

แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 4) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 5) เว็บไซต์ และ 6) ข้อมูลเอกสารและวารสารที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตตัวแปร

1. สภาพนโยบาย
 - 1.1 ชนิด
 - 1.2 ประเภท
 - 1.3 คุณลักษณะของนโยบาย
 - 1.4 วัตถุประสงค์ของนโยบาย
 - 1.5 ปัญหาของนโยบาย
2. ความต้องการจำเป็นของปัญหาของนโยบาย
 - 2.1 ความหมาย และความสำคัญของปัญหาของนโยบาย
 - 2.2 ความสอดคล้องของเนื้อหาของนโยบายกับแผนแม่บททางการศึกษา รัฐธรรมนูญ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และปัญหา ความสำคัญ และความจำเป็นก่อนกำหนดนโยบาย
3. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยปฏิบัติ
 - 3.1 จำนวนแผนที่สอดคล้องกับนโยบาย
 - 3.2 จำนวนโครงการที่สอดคล้องกับนโยบาย
 - 3.3 จำนวนงบประมาณ
4. ปัญหาของการปฏิบัติตามนโยบาย
 - 4.1 ความไม่สอดคล้องของเนื้อหา/นโยบาย
 - 4.2 ความไม่สอดคล้องของแผน โครงการ และงบประมาณ
 - 4.3 ปัญหาจากเอกสาร และบทความทางวิชาการ อื่น ๆ

5. ข้อเสนอแนะของนโยบาย
 - 5.1 ข้อเสนอแนะจากนักวิชาการ
 - 5.2 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย
 - 5.3 ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยที่วิเคราะห์จากข้อ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพของนโยบาย หมายถึง ลักษณะของตัวนโยบาย ประเภท และชนิด ตลอดจนวัตถุประสงค์ และประเด็นปัญหาที่อยู่เบื้องหลังการกำหนดนโยบาย ในการวิจัยครั้งนี้คือ สภาพของนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
2. การวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะ การให้เหตุผลและการศึกษาความสำคัญ และความจำเป็นของนโยบายโดยศึกษาความสอดคล้องของนโยบายกับแผน ตลอดจนศึกษาผลการดำเนินการ และปัญหาของนโยบาย โดยใช้แนวทางการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์นโยบาย
3. มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคคล และคุณภาพของบุคคลหรือองค์การ ที่พึงประสงค์ซึ่งองค์การยกระดับการศึกษาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาาระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา
4. เงินเดือนค่าตอบแทน หมายถึง ค่าจ้างหรือเงินที่ให้ตอบแทนการทำงานที่กำหนดให้เป็นรายเดือน และส่วนค่าตอบแทนนั้น คือค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่องค์การจ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ค่าใช้จ่ายนี้อาจจ่ายในรูปตัวเงินหรือมีใช้ตัวเงินก็ได้ เพื่อตอบแทนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ จูงใจให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น
5. การวิจัยและพัฒนา หมายถึง การพัฒนาองค์ความรู้ หรือนวัตกรรม ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา และส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดมีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา เพื่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงความสามารถของประเทศในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับนานาชาติ
6. ความเป็นเลิศ หมายถึง การยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย จัดกลุ่มสถาบันการศึกษาตามศักยภาพ ปรับเงินเดือนค่าตอบแทนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้วยการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา

7. นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล หมายถึง หลักการและวิธีปฏิบัติหรือแนวทางการตัดสินใจดำเนินงานทางการศึกษาของรัฐบาลชุดปัจจุบัน (รัฐบาลชุดที่ 59) ซึ่งมี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีและได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 คือ นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษา ข้อที่ 5

8. นโยบายยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาสู่ความเป็นเลิศหมายถึง แนวทางการดำเนินงานการยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย การดำเนินงานการจัดกลุ่มสถาบันการศึกษาตามศักยภาพ ปรับเงินเดือนค่าตอบแทนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น พัฒนางองค์ความรู้และนวัตกรรมด้วยการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา

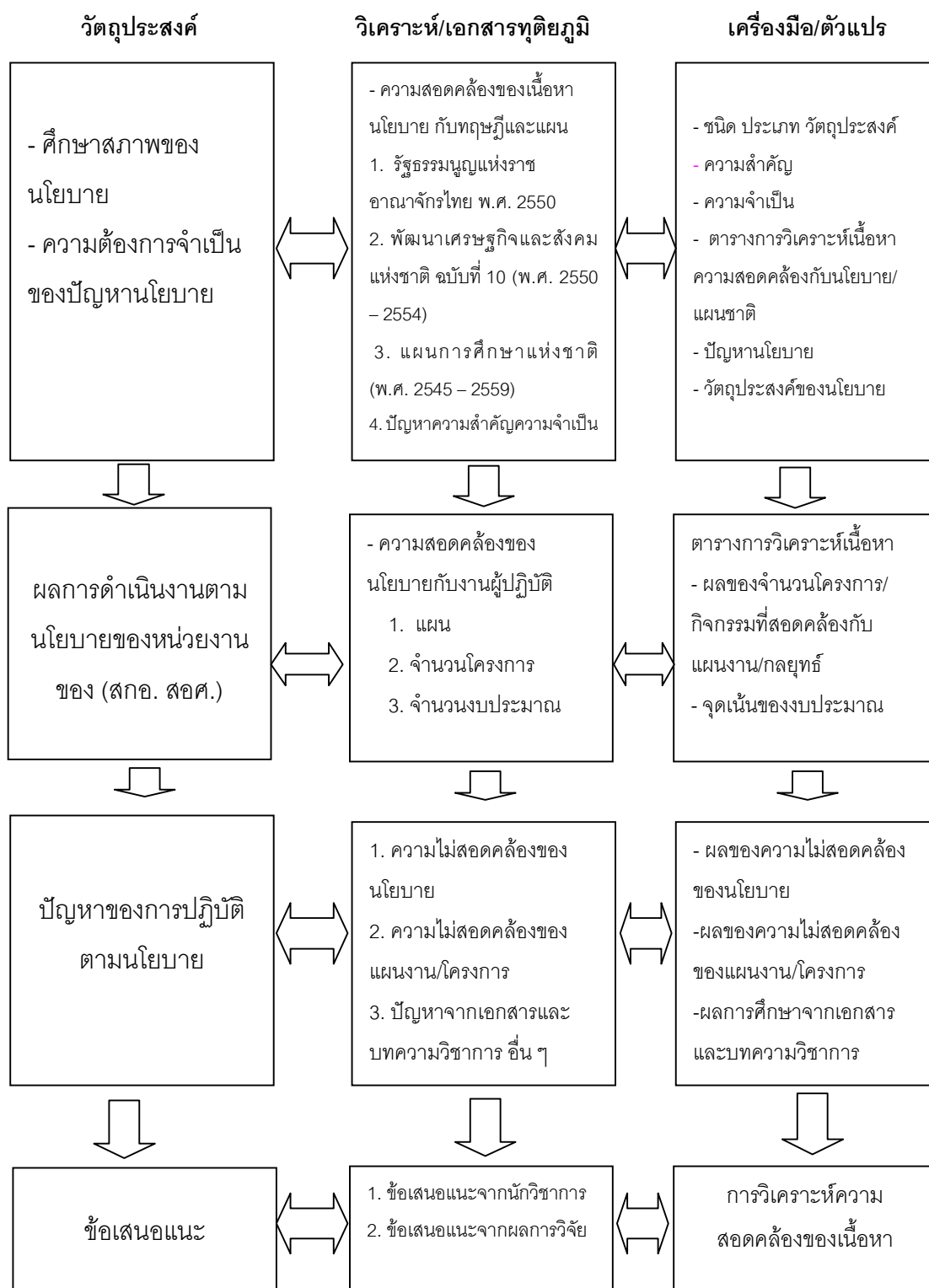
9. ความต้องการจำเป็นของปัญหานโยบาย หมายถึง นโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความสำคัญ และจำเป็นต้องมีของสังคมไทย โดยศึกษาจากความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545–2559)

10. ผลของการดำเนินการตามนโยบาย หมายถึง ผลของการนำนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ไปปฏิบัติของหน่วยที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยศึกษาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา นโยบายกับ แผน โครงการ และการจัดสรรงบประมาณ

11. ปัญหาของการดำเนินการตามนโยบาย หมายถึง อุปสรรคที่ระบุไว้ของเอกสารหน่วยปฏิบัติ นักวิชาการอิสระ และผลที่ได้จากการวิเคราะห์ที่ค้นพบนโยบายกับการดำเนินงานตามนโยบายการยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศฯ ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)

12. ข้อเสนอแนะของการดำเนินการตามนโยบาย หมายถึง สิ่งที่ควรกระทำที่ศึกษาได้จาก ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของบทความ ผลการวิจัย และผลการประเมินโครงการตามนโยบายที่ นักวิชาการและผู้ปฏิบัติเสนอแนะ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า